

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2004 No. 219

Rheoliadau Asiantaethau Gofal Cartref (Cymru) 2004

RHAN III

RHEDEG ASIANTAETHAU GOFAL CARTREF

Rhedeg yr asiantaeth

13. Rhaid i'r person cofrestredig wneud trefniadau addas i sicrhau bod yr asiantaeth yn cael ei rhedeg, a bod y gofal personol a drefnir gan yr asiantaeth, yn cael eu darparu yn y fath fodd ag y bydd —

- yn sicrhau diogelwch y defnyddwyr gwasanaeth;
- yn diogelu'r defnyddwyr gwasanaeth rhag cael eu cam-drin neu eu hesgeuluso;
- yn hyrwyddo annibyniaeth y defnyddwyr gwasanaeth;
- yn sicrhau bod eiddo'r defnyddwyr gwasanaeth, gan gynnwys eu cartrefi, yn ddiogel ac yn saff;
- mewn modd sy'n parchu preifatrwydd, urddas a dymuniadau'r defnyddwyr gwasanaeth, a chyfrinachedd gwybodaeth ynglŷn â hwy; ac
- gan roi sylw dyledus i ryw, argyhoeddiad crefyddol, tarddiad hiliol, a chefnidir diwylliannol ac ieithyddol y defnyddwyr gwasanaeth ac unrhyw anabledd sydd ganddynt ac i'r ffordd y maent yn byw eu bywydau.

Trefniadau ar gyfer darparu gofal personol

14.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig, ar ôl ymgynghori â'r defnyddiwr gwasanaeth, neu os nad yw ymgynghori â'r defnyddiwr gwasanaeth yn ymarferol, ar ôl ymgynghori â pherson sy'n gweithredu ar ran y defnyddiwr gwasanaeth, baratoi cynllun ysgrifenedig (“y cynllun cyflenwi gwasanaeth”) a rhaid iddo —

- fod yn gyson ag unrhyw gynllun ar gyfer gofal y defnyddiwr gwasanaeth a baratowyd gan yr awdurdod lleol;
  - pennu anghenion y defnyddiwr gwasanaeth y mae gofal personol i'w ddarparu mewn perthynas â hwy;
  - pennu sut y mae'r anghenion hynny i'w diwallu drwy ddarparu gofal personol.
- (2)** Rhaid i'r person cofrestredig —
- trefnu bod cynllun cyflenwi gwasanaeth ar gael
    - i'r defnyddiwr gwasanaeth; a
    - i unrhyw berson sy'n gweithredu ar ran y defnyddiwr gwasanaeth yr ymgynghorwyd ag ef wrth ei baratoi neu ei ddiwygio;
  - parhau i adolygu cynllun cyflenwi gwasanaeth y defnyddiwr gwasanaeth;

- (c) os yw'n briodol, ac ar ôl ymgynghori â'r defnyddiwr gwasanaeth, neu os nad yw'n ymarferol ymgynghori â'r defnyddiwr gwasanaeth, ar ôl ymgynghori â pherson sy'n gweithredu ar ran y defnyddiwr gwasanaeth, diwygio cynllun cyflenwi gwasanaeth y defnyddiwr gwasanaeth; ac
- (ch) hysbysu'r defnyddiwr gwasanaeth o unrhyw ddiwygiad o'r fath.
- (3) Rhaid i'r person cofrestredig, i'r graddau y bo'n ymarferol, sicrhau bod y gofal personol y mae'r asiantaeth yn trefnu iddo gael ei ddarparu i unrhyw ddefnyddiwr gwasanaeth yn diwallu anghenion y defnyddiwr gwasanaeth a bennir yn y cynllun cyflenwi gwasanaeth.
- (4) Rhaid i'r person cofrestredig, at ddibenion darparu gofal personol i ddefnyddwyr gwasanaeth, ac i'r graddau y bo'n ymarferol —
- (a) darganfod eu dymuniadau a'u teimladau a'u cymryd i ystyriaeth;
- (b) darparu gwybodaeth gynhwysfawr a chynnig dewisiadau addas iddynt ynglŷn â'r gofal personol y gellid ei ddarparu iddynt; ac
- (c) eu hannog a'u galluogi i wneud penderfyniadau mewn perthynas â'r gofal personol hwnnw.
- (5) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau bod y trefniadau sy'n cael eu gwneud i ddarparu gofal personol i ddefnyddiwr gwasanaeth —
- (a) yn pennu'r weithdrefn sydd i'w dilyn ar ôl honiad o gamdriniaeth, esgeulustod neu niwed arall, gan sicrhau bod camau priodol yn cael eu cymryd ar unwaith i leihau'r risg o gamdriniaeth, esgeulustod neu niwed arall;
- (b) yn pennu o dan ba amgylchiadau y caiff gweithiwr gofal cartref roi neu helpu i roi meddyginiaeth y defnyddiwr gwasanaeth iddo a'r gweithdrefnau sydd i'w mabwysiadu o dan amgylchiadau o'r fath;
- (c) yn cynnwys trefniadau addas i helpu'r defnyddiwr gwasanaeth gyda materion symudedd yn ei gartref, os oes angen; ac
- (ch) yn pennu'r weithdrefn sydd i'w dilyn pan fydd gweithiwr gofal cartref yn gweithredu fel asiant ar gyfer defnyddiwr gwasanaeth, neu'n cael arian oddi wrth ddefnyddiwr gwasanaeth.
- (6) Rhaid i'r person cofrestredig wneud trefniadau addas ar gyfer cofnodi'r meddyginiaethau sy'n cael eu defnyddio wrth ddarparu gofal personol i ddefnyddwyr gwasanaeth ac ar gyfer trafod y meddyginiaethau hynny, eu cadw'n ddiogel, eu rhoi a'u gwaredu yn ddiogel.
- (7) Rhaid i'r person cofrestredig wneud trefniadau addas, gan gynnwys hyfforddi staff, i sicrhau bod gweithwyr gofal cartref yn gweithredu system weithio ddiogel, gan gynnwys mewn perthynas â chodi defnyddwyr gwasanaeth a'u symud.
- (8) Rhaid i'r person cofrestredig wneud trefniadau addas, drwy roi hyfforddiant i'r staff neu drwy fesurau eraill, i atal defnyddwyr gwasanaeth rhag cael niwed neu ddioddef camdriniaeth neu gael eu gosod mewn perygl o gael niwed neu gael eu cam-drin.
- (9) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau na chaiff unrhyw ddefnyddiwr gwasanaeth ei atal yn gorfforol oni bai mai ataliad o'r math a ddefnyddir yw'r unig ddull ymarferol o ddiogelu lles y defnyddiwr gwasanaeth hwnnw neu unrhyw ddefnyddiwr gwasanaeth arall a bod yna amgylchiadau eithriadol.
- (10) Ar unrhyw achlysur pan fydd defnyddiwr gwasanaeth yn cael ei atal yn gorfforol gan berson sy'n gweithio fel gweithiwr gofal cartref at ddibenion yr asiantaeth, rhaid i'r person cofrestredig gofnodi'r amgylchiadau, gan gynnwys natur yr ataliad.

Ffitrwydd y gweithwyr

15.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau na fydd unrhyw berson yn gweithio fel gweithiwr gofal cartref at ddibenion yr asiantaeth oni bai —

- (a) bod y person yn ffit i weithio at ddibenion yr asiantaeth;
- (b) bod gwybodaeth neu (yn ôl y digwydd) ddogfennaeth lawn a boddhaol mewn perthynas â phob un o'r materion a bennir yn Atodlen 3 ar gael mewn perthynas â'r person hwnnw; ac
- (c) bod y person cofrestredig wedi'i fodloni ar seiliau rhesymol ynglŷn â dilysrwydd y tystlythyron y cyfeirir atynt ym mharagraff 5 o Atodlen 3 mewn perthynas â'r person hwnnw.

(2) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau na fydd unrhyw berson nad yw'n weithiwr gofal cartref ond ei fod yn ofynnol iddo fel arall at ddibenion yr asiantaeth i ymweld â defnyddiwr gwasanaeth yn ei gartref yn gweithio i'r asiantaeth onid oes gwybodaeth neu (yn ôl y digwydd) ddogfennaeth lawn a boddhaol mewn perthynas â phob un o'r materion a bennir ym mharagraffau 1 i 6 a 9 o Atodlen 3 ar gael mewn perthynas â'r person.

(3) Nid yw person yn ffit i weithio at ddibenion yr asiantaeth oni bai —

- (a) bod gan y person y cymwysterau, y profiad a'r medrau sy'n angenrheidiol ar gyfer y gwaith y mae i'w gyflawni; a
- (b) bod y person yn ffit yn gorfforol ac yn feddyliol at ddibenion y gwaith y mae i'w gyflawni.

(4) Ni fydd paragraffau 1(b) a (2), i'r graddau y maent yn ymwneud â pharagraff 4 o Atodlen 3, yn gymwys tan 31 Hydref 2004 mewn perthynas â gweithiwr a gafodd ei gyflenwi gan yr asiantaeth neu a weithiodd iddi ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod o 1 Mehefin 2003 hyd at 31 Mai 2004.

Staffio

16.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig, o roi sylw i natur yr asiantaeth, y datganiad o ddiben, a nifer ac anghenion y defnyddwyr gwasanaeth, sicrhau —

- (a) bod nifer priodol o bersonau medrus a phrofiadol a chanddynt gymwysterau addas yn cael eu cyflogi at ddibenion yr asiantaeth bob amser;
  - (b) bod gwybodaeth a chyngor priodol yn cael eu rhoi i bersonau sy'n cael eu cyflogi at ddibenion yr asiantaeth, ac os ydynt yn gofyn yn rhesymol amdanynt, bod gwybodaeth a chyngor pellach yn cael eu rhoi ar gael iddynt mewn perthynas â'r canlynol —
    - (i) defnyddwyr gwasanaeth a'u hanghenion o ran gofal personol, a
    - (ii) darparu gofal personol i ddefnyddwyr gwasanaeth;
  - (c) bod cymorth addas yn cael ei roi i bersonau sy'n gweithio at ddibenion yr asiantaeth, ac os ydynt yn gofyn yn rhesymol amdano, bod cymorth pellach ar gael iddynt mewn perthynas â darparu gofal personol i ddefnyddwyr gwasanaeth;
  - (ch) bod personau cymwys a chanddynt gymwysterau addas ar gael i'r staff ymgynghori â hwy ar unrhyw adeg yn ystod y dydd pan fydd person yn gweithio at ddibenion yr asiantaeth; a
  - (d) bod defnyddwyr gwasanaeth yn cael parhad yn eu gofal sy'n rhesymol i ddiwallu eu hanghenion am ofal personol lle cyflogir pobl, neu lle bo gweithwyr gofal cartref yn gweithio, ar sail dros dro at ddibenion yr asiantaeth.
- (2) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau bod pob aelod o'r staff —
- (a) yn cael hyfforddiant ac arfarniad sy'n briodol i'r gwaith y mae i'w gyflawni;
  - (b) yn cael cymorth addas, gan gynnwys amser i ffwrdd o'r gwaith, er mwyn ennill cymwysterau pellach sy'n briodol i'r gwaith hwnnw;
  - (c) yn ymwybodol o'i gyfrifoldebau ei hun a chyfrifoldebau aelodau eraill o'r staff; ac
  - (ch) yn gorfod hysbysu'r person cofrestredig os yw wedi'i gollfarnu o unrhyw dramgwydd troseddol.

(3) Rhaid i'r person cofrestredig gymryd unrhyw gamau sy'n angenrheidiol i fynd i'r afael ag unrhyw agwedd ar berfformiad aelod o'r staff y cafwyd ei fod yn anfodhaol.

(4) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau bod y staff a'r gweithwyr gofal cartref nad ydynt yn aelodau o'r staff, yn cael goruchwyliaeth briodol.

Y llawlyfr staff a'r cod ymddygiad

17.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig baratoi llawlyfr staff a darparu copi ohono i bob aelod o'r staff a phob gweithiwr gofal cartref nad yw'n aelod o'r staff.

(2) Rhaid i'r llawlyfr a baratwir yn unol â pharagraff (1) gynnwys datganiad ynglŷn â'r canlynol—

- (a) yr ymddygiad a ddisgwylir oddi wrth aelodau'r staff a gweithwyr gofal cartref a'r camau disgyblu y gellir eu cymryd yn eu herbyn;
- (b) rôl a chyfrifoldebau aelodau staff a gweithwyr gofal cartref;
- (c) y gofynion ynglŷn â chadw cofnodion;
- (ch) y gweithdrefnau recriwtio; a
- (d) gofynion a chyfleoedd hyfforddi a datblygu.

Darparu gwybodaeth i ddefnyddwyr gwasanaeth

18.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau y rhoddir i ddefnyddiwr gwasanaeth cyn darparu unrhyw ofal personol —

- (a) enw'r gweithiwr gofal cartref sydd i weini ar y defnyddiwr gwasanaeth;
- (b) manylion ynglŷn â'r ffordd y gall y defnyddiwr gwasanaeth gysylltu â'r person cofrestredig, neu berson sydd wedi'i enwebu i weithredu ar ei ran, ar bob adeg yn ystod y cyfnod y mae gofal personol yn cael ei ddarparu; ac
- (c) y telerau a'r amodau y trefnir gofal personol odanynt.

(2) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau bod yr wybodaeth a bennir ym mharagraff (1) yn cael ei darparu hefyd, os yw'n briodol, i berthnasau neu ofalwyr y defnyddiwr gwasanaeth.

Dull adnabod gweithwyr

19. Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau bod pob gweithiwr gofal cartref sy'n gweithio at ddibenion yr asiantaeth yn cael ei gyfarwyddo bod rhaid iddo gyflwyno i'r defnyddiwr gwasanaeth adnabyddiaeth sy'n dangos enw, enw'r asiantaeth a ffotograff diweddar ohono tra bydd yn darparu gofal personol i ddefnyddiwr gwasanaeth.

Cofnodion

20.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau bod y cofnodion a bennir yn Atodlen 4 yn cael eu cadw a'u bod—

- (a) yn cael eu cadw'n gyfoes, mewn cyflwr da, ac mewn modd diogel;
- (b) ar gael ar bob adeg i'w harchwilio gan unrhyw berson a awdurdodir gan y Cynulliad Cenedlaethol i fynd i'r fangre ac i'w harchwilio; ac
- (c) yn cael eu cadw am gyfnod heb fod yn llai na thair blynedd gan ddechrau ar ddyddiad yr eitem olaf ynddynt.

(2) Yn ychwanegol at y cofnodion y cyfeirir atynt ym mharagraff (1), rhaid i'r person cofrestredig ymdrechu i sicrhau bod copi o gynllun cyflenwi gwasanaeth a chofnod manwl o'r gofal personol a

ddarparwyd i'r defnyddiwr gwasanaeth yn cael eu cadw yng nghartref y defnyddiwr gwasanaeth a'u bod yn cael eu cadw'n gyfoes, mewn cyflwr da ac mewn modd diogel.

Cwynion

21.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig sefydlu gweithdrefn (“y weithdrefn gwyno”) ar gyfer ystyried cwynion a wneir i'r person cofrestredig gan ddefnyddiwr gwasanaeth neu ar ei ran.

(2) Rhaid i'r person cofrestredig ddarparu copi ysgrifenedig o'r weithdrefn gwyno i bob defnyddiwr gwasanaeth ac, os bydd yn gofyn amdano, i unrhyw gynrychiolydd y defnyddiwr gwasanaeth.

(3) Rhaid i'r copi o'r weithdrefn gwyno gynnwys —

(a) enw a chyfeiriad swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol; a

(b) y weithdrefn (os oes un) y mae'r Cynulliad Cenedlaethol wedi'i hysbysu i'r person cofrestredig ar gyfer gwneud cwynion i'r Cynulliad Cenedlaethol ynghylch yr asiantaeth.

(4) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau y bydd ymchwiliad llawn i bob cwyn a wneir o dan y weithdrefn gwyno.

(5) Rhaid i'r person cofrestredig roi gwybod i'r person a wnaeth y gŵ yn am y camau sydd i'w cymryd (os oes rhai), a hynny o fewn 28 diwrnod ar ôl dyddiad gwneud y gŵ yn, neu unrhyw gyfnod byrrach a fydd yn rhesymol o dan yr amgylchiadau.

(6) Rhaid i'r person cofrestredig gadw cofnod o bob cwyn, gan gynnwys manylion yr ymchwiliadau a wnaed, y canlyniad ac unrhyw gamau a gymerwyd o ganlyniad i hynny a bydd gofynion rheoliad 20(1) yn gymwys i'r cofnod hwnnw.

(7) Rhaid i'r person cofrestredig roi i'r Cynulliad Cenedlaethol pan fydd yn gofyn amdano, ddatganiad sy'n cynnwys crynodeb o'r cwynion a wnaed yn ystod y deuddeg mis a ddaeth i ben ar ddyddiad y cais a'r camau a gymerwyd mewn ymateb i bob cwyn.

Barn y staff ynghylch rhedeg yr asiantaeth

22.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i unrhyw fater sy'n ymwneud â rhedeg yr asiantaeth i'r graddau y gall effeithio ar iechyd neu les y defnyddwyr gwasanaeth, neu'r gofal personol sy'n cael ei ddarparu iddynt.

(2) Rhaid i'r person cofrestredig wneud trefniadau i alluogi'r staff i roi gwybod i'r person cofrestredig neu, heb gyfeirio at yr asiantaeth, i'r Cynulliad Cenedlaethol am eu barn ar unrhyw fater y mae'r rheoliad hwn yn gymwys iddo.

Adolygu ansawdd y gofal a ddarperir

23.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig gyflwyno a chynnal system ar gyfer adolygu bob hyn a hyn fel y bo'n briodol ansawdd y gwasanaeth a gofal personol y mae'r asiantaeth yn trefnu iddo gael ei ddarparu.

(2) Rhaid i'r person cofrestredig roi adroddiad i swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol mewn perthynas ag unrhyw adolygiad y mae'r person cofrestredig wedi'i gynnal at ddibenion paragraff (1), a threfnu bod copi o'r adroddiad ar gael i'r defnyddwyr gwasanaeth.

(3) Rhaid i'r system y cyfeirir ati ym mharagraff (1) ddarparu ar gyfer ymgynghori â'r defnyddwyr gwasanaeth a'u cynrychiolwyr.

Ffitrwydd y fangre

24. Rhaid i'r person cofrestredig beidio â defnyddio mangre'r asiantaeth at ddibenion asiantaeth onid yw'n addas at ddibenion asiantaeth cyflawni'r nodau a'r amcanion a nodir yn y datganiad o ddiben.

Y sefyllfa ariannol

25.—(1) Rhaid i'r darparrydd cofrestredig redeg yr asiantaeth mewn modd sy'n debyg o sicrhau y bydd yr asiantaeth yn hyfyw yn ariannol er mwyn cyflawni'r nodau a'r amcanion a nodir yn y datganiad o ddiben.

(2) Rhaid i'r person cofrestredig hefyd roi i'r Cynulliad Cenedlaethol unrhyw wybodaeth arall y bydd yn gofyn amdano o dro i dro er mwyn ystyried hyfywedd ariannol yr asiantaeth, gan gynnwys —

- (a) cyfrifon blynyddol yr asiantaeth, wedi'u hardystio gan gyfrifydd; a
- (b) tystysgrif yswiriant i'r darparrydd cofrestredig mewn perthynas â'r atebolrwydd y gallai ei beri mewn perthynas â'r asiantaeth ynghylch marwolaeth, niwed, atebolrwydd cyhoeddus, difrod neu golled arall.

Hysbysu digwyddiadau

26.—(1) Rhaid i'r person cofrestredig hysbysu swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol os bydd digwyddiad a ddisgrifir ym mharagraff (2) yn digwydd a rhaid rhoi'r hysbysiad hwnnw o fewn 24 awr o roi gwybod i'r person cofrestredig fod digwyddiad o'r fath wedi digwydd, neu o'r amser y daeth y person hwnnw yn ymwybodol fel arall o'r ffaith bod digwyddiad o'r fath wedi digwydd.

(2) Y digwyddiadau yw —

- (a) unrhyw anaf difrifol y mae defnyddiwr gwasanaeth yn ei gael ym mangre'r asiantaeth neu tra bo gweithiwr gofal cartref yn gweini ar y defnyddiwr gwasanaeth at ddibenion darparu gofal personol iddo;
- (b) unrhyw ddigwyddiad —
  - (i) sy'n digwydd ym mangre'r asiantaeth tra bo gweithiwr gofal cartref yn gweini ar y defnyddiwr gwasanaeth er mwyn darparu gofal personol iddo, a
  - (ii) y rhoddir adroddiad amdano i'r heddlu, neu y mae ymchwiliad iddo yn cael ei gynnal ganddynt; ac
- (c) unrhyw honiad o gamymddwyn gan y person cofrestredig neu unrhyw berson sy'n gweithio at ddibenion yr asiantaeth.

(3) Rhaid i unrhyw hysbysiad a roddir ar lafar yn unol â'r rheoliad hwn gael ei gadarnhau yn ysgrifenedig o fewn 48 awr.

(4) Rhaid i'r person cofrestredig sicrhau ei bod yn ofynnol i'r personau sy'n gweithio at ddibenion yr asiantaeth roi gwybod i'r person cofrestredig ar unwaith fod unrhyw un o'r digwyddiadau a ddisgrifir ym mharagraff (2) wedi digwydd.

Hysbysu absenoldeb

27.—(1) Os yw —

- (a) darparrydd cofrestredig sy'n rheoli'r asiantaeth; neu
- (b) rheolwr cofrestredig,

i fod yn absennol o'r asiantaeth am gyfnod parhaus o 28 diwrnod neu fwy, rhaid i'r person cofrestredig roi hysbysiad ysgrifenedig i swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol o'r absenoldeb arfaethedig.

(2) Ac eithrio mewn argyfwng, rhaid i'r hysbysiad y cyfeirir ato ym mharagraff (1) gael ei roi heb fod yn hwyrach nag un mis cyn i'r absenoldeb gychwyn neu o fewn unrhyw gyfnod byrrach y cytunir arno gyda'r Cynulliad Cenedlaethol a rhaid i'r hysbysiad bennu —

- (a) pa mor hir y bydd yr absenoldeb arfaethedig neu pa mor hir y disgwylir iddo fod;
- (b) y rheswm dros yr absenoldeb;
- (c) y trefniadau sydd wedi'u gwneud ar gyfer rhedeg yr asiantaeth yn ystod yr absenoldeb;
- (ch) enw, cyfeiriad a chymwysterau y person a fydd yn gyfrifol am yr asiantaeth yn ystod yr absenoldeb; a
- (d) enw, cyfeiriad a chymwysterau unrhyw berson a benodir yn unol â rheoliad 9.

(3) Os yw'r absenoldeb y cyfeirir ato ym mharagraff (1) yn codi yn sgil argyfwng, rhaid i'r darparrydd cofrestredig roi hysbysiad o'r absenoldeb o fewn un wythnos wedi i'r argyfwng ddigwydd, gan bennu'r materion yn is-baragraffau (a) i (d) o baragraff (2).

(4) Os bydd —

- (a) darparrydd cofrestredig sy'n rheoli'r asiantaeth; neu
- (b) rheolwr cofrestredig,

wedi bod yn absennol o'r asiantaeth am gyfnod parhaus o 28 diwrnod neu fwy, ac na roddwyd hysbysiad o'r absenoldeb i swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol, rhaid i'r person cofrestredig roi hysbysiad ysgrifenedig ar unwaith i'r swyddfa honno, gan bennu'r materion yn is-baragraffau (a) i (d) o baragraff (2).

(5) Pan fydd y darparrydd cofrestredig neu (yn ôl y digwydd) y rheolwr cofrestredig yn dychwelyd i'r gwaith, rhaid i'r person cofrestredig hysbysu swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol heb fod yn hwyrach na 7 diwrnod wedi iddo ddychwelyd.

Hysbysu newidiadau

28. Rhaid i'r person cofrestredig roi hysbysiad ysgrifenedig i swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol cyn gynted ag y bo'n ymarferol gwneud hynny —

- (a) os yw person heblaw'r person cofrestredig yn rhedeg neu'n rheoli'r asiantaeth, neu'n bwriadu ei rhedeg neu ei rheoli;
- (b) os yw person yn rhoi'r gorau i redeg neu i reoli'r asiantaeth, neu'n bwriadu rhoi'r gorau i'w rhedeg neu i'w rheoli;
- (c) pan yw'r person cofrestredig yn unigolyn, os yw'r unigolyn hwnnw yn newid ei enw neu'n bwriadu newid ei enw;
- (ch) pan yw'r darparrydd cofrestredig yn gorff —
  - (i) os yw enw neu gyfeiriad y corff wedi newid neu os bwriedir ei newid;
  - (ii) os yw unrhyw newid cyfarwyddwr, rheolwr, ysgrifennydd neu swyddog cyffelyb arall i'r corff yn digwydd neu os bwriedir i hynny ddigwydd;
  - (iii) os oes unrhyw newid o ran pwy yw'r unigolyn cyfrifol, neu os bwriedir unrhyw newid o'r fath;
  - (iv) os oes unrhyw newid ym mherchenogaeth y corff, neu os bwriedir unrhyw newid o'r fath;
- (d) pan yw darparrydd cofrestredig yn unigolyn, os yw ymddiriedolwr mewn methdaliad wedi'i benodi ar ei gyfer, neu'n debygol o gael ei benodi, neu os oes cyfamod neu drefniant wedi'i wneud, neu'n debygol o gael ei wneud, gyda chredydwyd;
- (dd) pan yw darparrydd cofrestredig yn gwmni, os yw derbynnydd, rheolwr, datodwr neu ddatodwr dros dro wedi'i benodi, neu'n debygol o gael ei benodi;

- (e) pan yw darparrydd cofrestredig mewn partneriaeth y mae ei fusnes yn cynnwys rhedeg asiantaeth, os yw derbynnydd neu reolwr wedi'i benodi, neu'n debygol o gael ei benodi, ar gyfer y bartneriaeth;
- (f) os yw mangre'r asiantaeth wedi'i newid neu ei hestyn mewn ffordd arwyddocaol, neu os oes bwriad i'w newid neu i'w hestyn, neu os oes mangre ychwanegol wedi'i chaffael neu os oes bwriad i'w chaffael.

Marwolaeth person cofrestredig

29.—(1) Os oes mwy nag un person wedi'i gofrestru ar gyfer asiantaeth, a bod person cofrestredig yn marw, rhaid i'r person cofrestredig sy'n goroesi hysbysu yn ysgrifenedig swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol yn ddi-oed o'r farwolaeth.

(2) Os un person yn unig sydd wedi'i gofrestru ar gyfer asiantaeth, a bod y person hwnnw yn marw, rhaid i'w gynrychiolwyr personol hysbysu swyddfa briodol y Cynulliad Cenedlaethol yn ysgrifenedig —

- (a) o'r farwolaeth yn ddi-oed; a
- (b) o fewn 28 diwrnod o'u bwriadau ynglŷn â rhedeg yr asiantaeth yn y dyfodol.

(3) Caiff cynrychiolwyr personol y darparrydd cofrestredig ymadawedig redeg yr asiantaeth heb fod wedi'u cofrestru ar ei chyfer —

- (a) am gyfnod heb fod yn hirach nag 28 diwrnod; a
- (b) am unrhyw gyfnod pellach a benderfynnir yn unol â pharagraff (4).

(4) Caiff y Cynulliad Cenedlaethol estyn y cyfnod a bennwyd ym mharagraff (3)(a) am unrhyw gyfnod pellach, heb fod yn hirach na blwyddyn, y bydd y Cynulliad Cenedlaethol yn penderfynu arno, a rhaid iddo hysbysu'r cynrychiolwyr personol yn ysgrifenedig o unrhyw benderfyniad o'r fath.

(5) Rhaid i'r cynrychiolwyr personol benodi person i gymryd gofal llawnamser o ddydd i ddydd dros yr asiantaeth yn ystod unrhyw gyfnod pryd y byddant, yn unol â pharagraff (3), yn rhedeg yr asiantaeth, heb fod wedi'u cofrestru ar ei chyfer.